प्रश्न—पत्र काप्रारूप

कक्षा— 12 विषय—संस्कृतसाहित्यम् अवधि— सपादहोरात्रयम् पूर्णांक — 80

1. उद्देश्य हेतुअंकभार —

क्र.सं.	उद्देश्य	अंकभार	प्रतिशत
1.	ज्ञान	18	22.50
2.	अवबोध / अर्थग्रहण	26	32.50
3.	ज्ञानोपयोग / अभिव्यक्ति	19	23.75
4.	कौशल / मौलिकता	17	21.75
	योग	80	100

2. प्रश्नों के प्रकार एवंअंकभार—

क्र.सं.	प्रश्नों के प्रकार	प्रश्नों की संख्या	अंकप्रतिप्रश्न	कुलअंक	प्रतिशत	सम्भावित समय
1.	वस्तुनिष्ठ / बहुविकल्पात्मक					
2.	अतिलघूत्तरात्मक	6	1	6	7.50	
3.	लघूत्तरात्मक I	9	2	18	22.50	
4.	लघूत्तरात्मक II	6	3	18	22.50	
5.	निबंधात्मक	9	4, 5	38	47.50	
	योग	30		80	100	

विकल्प योजना : आन्तरिक पुनरावलोकन ....

3. विषय वस्तुकाअंकभार —

क्र.सं.	इकाई	अंकभार	प्रतिशत
	पठितांशअवबोधनम्	12	
1.	गद्यांश	4	5
2.	पद्यांश	4	5
3.	नाटयांश	4	5
4.	प्रश्ननिर्माण, अन्वय, शब्दार्थ, भावार्थ,	12	15
5.	पाठ्य पुस्तकआधारितभाषिककार्यम्	06	7.5
6.	संस्कृतसाहित्येतिहासः	10	12.5
7.	छन्दः	05	6.25
8.	अलंकारः	05	6.25
9.	अपठितांशअवबोधनम्	04	5
10.	अपठितांशअवबोधनम्	04	5
11.	संकेताधारितवर्णनम्	05	6.25
12	अनुवादकार्यम्	05	6.25
	व्याकरणम्		
13.	सन्धिः	04	5
14.	कारकम्	04	5
15.	समासः	04	5

www.rajteachers.com

मॉडलप्रश्न पत्र ब्ल्यूप्रिन्ट

विषय :—संस्कृतसाहित्यम् कक्षा—12 पूर्णाक :— 80

क्रं. सं.	उद्देश्य इकाई / उपइकाई	ज्ञान				अवबोध				ज्ञानोपयोगी / अभिव्यक्ति				कौशल / मौलिकता				योग
		अति लघु	लघु. SA1	लघु. SA2	निबं	अतिलघु	लघु. SA1	लघु. SA2	निबं	अतिलघु	लघु. SA1	लघु. SA2	निबं	अति लघु	लघु. SA1	लघु. SA2	निबं	
	पठितांशावबोधनम्	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.	गद्यांशः	—	—	—	—	—	—	—	2^{+}(1)	—	—	—	2(—)	—	—	—	—	4 (1)
2.	पद्यांशः	—	—	—	1^{+}(1)	—	—	—	1(—)	—	—	—	2 (—)	—	—	—	—	4 (1)
3.	नाट्यांशः	—	—	—	1^{+}(1)	—	—	—	1(—)	—	—	—	2 (—)	—	—	—		4 (1)
4.	प्रश्ननिर्माण, अन्वयः, शब्दार्थ, भावार्थ	—	2(1)	—	—	—	—	6 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	4(1)	12 (4)
5.	पाठ्यपुस्तकाधारितंभाषिक कार्यम्	—	—	—	—	6 (6)		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 (6)
6.	संस्कृतसाहित्येतिहासः	—	2 (1)	3 (1)	—	—	—	3 (1)				—	—	—	2 (1)	—		10 (4)
7.	छन्दः	—	—	3^{*} (1)	—	—	—	—	—	—	2^{*} (1)	—	—	—	—	—		5 (2)
8.	अलंकार :	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2^{*} (1)	3^{*} (1)		—	—	—	—	5 (2)
9.	लघु—अपठितांशः (40—60 शब्द)	—	—	—	—	—	—	—	2^{+}(1)	—	—	—	2 (—)	—	—	—	—	4 (1)
10.	लघु—अपठितांशः (80—100 शब्द)	—	—	—	2^{+} (1)	—	—	—	1 (—)	—	—	—	—	—	—	—	1(—)	4 (1)
11	संकेताधारित / क्रमायोजन	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5^{*}(1)	5 (1)
12.	अनुवादकार्यम्	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5^{*}(1)	5 (1)
	व्याकरणम्	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13.	सन्धिः	—	2 (1)	—	—	—	2 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 (2)
14.	कारकम्	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	4 (1)	—	—	—	—	4 (1)
15.	समासः	—	2 (1)		—	—	2 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 (2)
	योग	—	8 (4)	6 (2)	4 (3)	6 (6)	4 (2)	9 (3)	7 (2)	—	4 (2)	3 (1)	12(1)	—	2 (1)	—	15(3)	80(30)

विकल्पों की योजना :—प्रश्न संख्या 18, 19, 20, 21, 24, 25 लिए है।

नोट :—कोष्ठकमेंबाहर की संख्या अंको की तथाभीतरप्रश्नों के

www.rajteachers.com

मॉडल प्रश्नपत्र

उच्च माध्यमिक परीक्षा, 2018

संस्कृत साहित्यम्

समय- 3.15 घण्टे **पूर्णाङ्क ८०**

परीक्षार्थिज्य: सामान्य निर्देशा:

१) परीक्षार्थिभि: सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामांक अनिवार्यत: लेज्य:।

२) सर्वे प्रश्ना: अनिवार्या:।

३) प्रत्येकं प्रश्नस्योत्तरं उत्तरपुस्तिकायामेव देयम्।

४) प्रत्येकं प्रश्नभागस्य उत्तरं क्रमानुसारमेकत्रैव लेखितव्यम्।

प्र. १. अधोलिखित पद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। ४

तां चावश्यं दिवसगणनातत्परामेकपत्नीम्
अव्यापन्नामविहितगतिर्द्रक्ष्यसि भ्रातृजायाम्।
आशाबन्ध: कुसुमसदृशं प्रायशो ह्यङ्गनानां
सद्य: पाति प्रणयिहृदयं विप्रयोगे रुणद्धि।।

(१) अङ्गनानां विप्रयोगे सद्य:पाति प्रणयिहृदयं क: रुणद्धि ? (एकपदेन उत्तरं दीयताम्) १

(२) 'तां भ्रातृजायाम् अवश्यं द्रक्ष्यसि' एतत् क: कस्मै कथयति ? (पूर्णवाक्येन उत्तरं दीयताम्) १

(३) 'प्रणयिहृदयं' इत्यत्र विशेषण-विशेष्य-पदं चिनुत। १

(४) 'अबाधितगति:' इति पदस्य पर्याय: पद्यांशात् चिनुत। १

प्र. २. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। ४

भवादृशा एव भवन्ति भाजनान्युपदेशानाम्। अपगतमले हि मनसि स्फटिकमणाविव रजनिकरगभस्तयो विशन्ति सुखेनोपदेशगुणा:। गुरुवचनममलमपि सलिलमिव महदुपजनयति श्रवणस्थितं शूलमभव्यस्य। इतरस्य तु

www.rajteachers.com

करिण इव शङ्खाभरणमाननशोभासमुदयमधिकतरमुपजनयति। हरत्यतिमलिनमन्धकारमिव दोषजातं प्रदोषसमयनिशाकर इव। गुरूपदेशः प्रशमहेतुर्वयः परिणाम इव पलितरूपेण शिरसिजजालममलीकुर्वन् गुणरूपेण तदेव परिणमयति।

(१) दोषजातं कः हरति? (एकपदेन उत्तरं दीयताम्) १

(२) उपदेशगुणाः कुत्र सुखेन प्रविशन्ति? (पूर्णवाक्येन उत्तरं दीयताम्) १

(३) 'गुरुवचनं महदुपजनयति शूलमभव्यस्य' इत्यत्र उपजनयति क्रियायाः कर्ता कः? १

(४) 'हस्तिनः' इति पदस्य पर्यायः गद्यांशात् चिनुत। १

प्र. ३. अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। ४

सीता - बहुमानितास्मि पूर्वविरहे।

रामः - दुःखायैव सुहृदामिदानीम् रामदर्शनम्। तदनुजानीहि मां गमनाय।

सीता - (तमसामाश्लिष्य) हा भगवति तमसे, गच्छतीदानीमार्यपुत्रः। किं करोमि ? (इति मूर्च्छति)

तमसा - वत्से जानकि! समाश्वसिहि। विधिस्तवानुकूलो भविष्यति। तदायुष्मतोः कुशलवयोर्वर्षर्द्धिमङ्गलानि संपादयितुं भागीरथीपदान्तिकमेव गच्छावः।

रामः - अस्ति चेदानीमश्वमेधसहधर्मचारिणी मे।

सीता - (साक्षेपम्) आर्यपुत्रः कः ?

वासन्ती - परिणीतमपि किम् ?

रामः - नहि, नहि, हिरण्यमयी सीताप्रतिकृतिः।

सीता - (सोच्छ्वासास्रम्) आर्यपुत्र, इदानीमसि त्वं। अहो उत्खातितमिदानीं मे परित्यागशल्यमार्यपुत्रेण।

(१) कुशलवयोर्बर्षद्धिः मङ्गलानि संपादयितुं तमसा सीतां कुत्र गन्तुं कथयति ? (एकपदेन उत्तरं) १

(२) रामस्य अश्वमेध-सहधर्मचारिणी का आसीत् ? (पूर्णवाक्येन उत्तरं दीयताम्) १

(३) 'प्रतिकूल' इति पदस्य विलोमः नाट्यांशात् चिनुत। १

(४) 'गच्छतीदानीमार्यपुत्रः' इत्यत्र गच्छति क्रियायाः कर्ता कः ? १

www.rajteachers.com

प्र. ४. निम्नलिखित शब्दयोः हिन्दीभाषायां आंग्लभाषायां वा अर्थं लिखत – **२**

(१) कृष्णवर्त्मा

(२) व्यचिन्तयत्

प्र. ५. रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत – **४**

(१) मानवः इह कीर्तिम् अवाप्नोति ।

(२) चारुदत्तः अवन्तिपूर्यां निवसति स्म ।

(३) गते व्याघ्रे तत्र चित्रकः समाययौ ।

(४) प्रयत्नं विना साफल्यं न लभते।

प्र. ६ निम्नलिखित वाक्ययोः भावार्थः हिन्द्यां संस्कृते वा लिखत । **४**

(१) शूरं भेदेन योजयेत् ।

(२) सङ्घे शक्तिः कलौ–युगे ।

प्र. ७ अधोलिखित श्लोकस्य अन्वयं लिखत – **२**

अल्पानामपिवस्तूनां संहतिः कार्यसाधिका।
तृणैर्गुणत्वमापन्नैः बध्यन्ते मत्तदन्तिनः ।।

प्र. ८ निर्देशनुसारं प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत – **६**

(१) 'यत्नमातिष्ठेत् विद्वान्' इत्यत्र आतिष्ठेत् क्रियायाः कर्ता कः ?

(२) 'परं हन्त हन्त ! सङ्घटनात्मिकां बुद्धिं दूरतस्त्यजामः' इत्यत्र 'बुद्धिं' इति पदस्य विशेषणं पदं चिनुत।

(३) 'छायेव तां भूपतिरन्वगच्छत्' इत्यत्र 'तां' सर्वनामस्थाने संज्ञा पदस्य प्रयोगं कुरुत।

(४) स्वामिन् ! त्वदीयोऽहं लागुडिकः। इति कः कस्मै कथयति?

(५) 'माता गुरुतरा भूमेः' इत्यत्र रेखाङ्कितपदस्य विलोम पदं लिखत।

(६) 'महीयांसः प्रकृत्या मितभाषिणः' रेखाङ्कितपदस्य पर्याय पदं लिखत।

प्र. ९ निम्नलिखित प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत – **७**

(१) मानवकर्तव्यस्य बोधनार्थं सर्वाधिकाः प्रामाणिकग्रन्थाः के सन्ति ?

(२) शुक्लयजुर्वेदस्य कति शाखाः सन्ति ? तेषां नामानि लिखत।

www.rajteachers.com

(३) वेदाङ्गेषु कालविज्ञापकं शास्त्रं किम् ?

(४) विक्रमोर्वशीयम् नाटकस्य नायक: क: ?

(५) 'प्रतिज्ञायौगन्धरायणम्' इति नाटकस्य उत्तरभाग: क: ?

(६) उपलऽयमानेषु संस्कृत गद्यकाव्येषु आद्यं गद्यकाव्यं किमस्ति ?

(७) 'शतावधानीक:', 'घटिकाशतकम्' इत्यादिभि: उपाधिभि: क: प्रसिद्ध:?

प्र. १० निम्नलिखितेषु कस्यापि एकस्य व्यक्तित्व-कृतित्वयो: विषये टिप्पणीं लिखत - ३

(१) पं. गणेशरामशर्मा

(२) सीतारामभट्ट पर्वणिकर:

(३) पद्मदत्त ओझा

प्र. ११ निम्नलिखित प्रश्नानां संक्षिप्त उत्तरं लिखत - १

(१) 'यगणस्य' मात्राणाम् उल्लेखं कुरुत।

(२) शिखरिणी छन्दस: प्रतिचरणे कति वर्णा: भवन्ति ?

प्र. १२ अधोलिखितेषु कस्यापि एकस्य छन्दसः लक्षणोदाहरणे लिखत - ३

(१) इन्द्रवज्रा

(२) वसन्ततिलका

(३) भुजंगप्रयातम्

प्र. १३ निम्नलिखित पंक्त्यां प्रयुक्त-छन्दसः नामोल्लेखं कुरुत - १

(१) कुपुत्रो जायेत क्वचिदपि कुमाता न भवति।

(२) पुण्य: शब्दो मुनिरिति मुहु: केवलं राजपूर्व: ।

प्र. १४ यत्र श्लिष्टै: पदै: अनेकार्थानाम् अभिधानं क्रियते तत्र क: अलङ्कार: भवति ? १

प्र. १५ अधोलिखित कस्यापि एकस्य अलङ्कारस्य लक्षणोदाहरणे लिखत - ३

(१) यमकम्

(२) उपमा

(३) अर्थान्तरन्यास:

www.rajteachers.com

प्र. १६ निम्नलिखित पंक्त्यां प्रयुक्त-अलङ्कारस्य नामोल्लेखं कुरुत - १

(१) कावेरी वारि पावन-पवनः।

(२) संसार-विषवृक्षस्य द्वे एव रसवत्फले ।

प्र. १७ अधोलिखितं अपठितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत - ३

अस्मिन् संसारे द्विविधाः जनाः दृश्यन्ते। केचन भाग्यवादिनः अपरे पुरुषार्थशीलाः। भाग्यवादिनः कथयन्ति यत् - भाग्यं फलति सर्वत्र न तु विद्या न च पौरुषम् इति। नरः किमपि कुत्रापि न करोति, ईश्वरेच्छा सदा बलीयसी भवति। पुरुषार्थशालिनः वदन्ति यत् उन्नतिः पुरुषार्थेन एव भवति। अभीष्टपदार्थानां सुखम् आप्तुम् उद्योग एव मुज्यं साधनम्। सुखस्य कारणं उद्योगः अस्ति दुःखस्य च आलस्यम्।

(१) 'भाग्यं फलति सर्वत्र न तु विद्या न च पौरुषम्' इति के कथयन्ति ? (एकपदेन उत्तरं) १

(२) अभीष्टपदार्थानां सुखम् आप्तुम् मुज्यं साधनम् किम्? (पूर्णवाक्येन उत्तरं दीयताम्) १

(३) द्विविधाः जनाः '' इत्यत्र विशेषणं विशेष्य-पदं किम् ? १

प्र. १८ अधोलिखित अपठितं गद्यांशं पठित्वा निर्देशानुसारं प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत - ५

परेषाम् उपकारः परोपकारः इति कथ्यते। प्राणिनाम् उपकारः परोपकारोऽस्ति। मनसा, वाचा, कर्मणा परेषां हितानुष्ठानमेव परोपकारोऽस्ति। सत्पुरुषाः कदापि स्वार्थतत्पराः न भवन्ति। ते सर्वदा परेषां हितसाधनार्थं तत्पराः भवन्ति। वृक्षाः अपि स्वकीयान् फलान् अन्यान् ददति। परोपकारी जनाः तु परेषां दुःखं स्वीयं दुःखं मत्वा तन्नाशाय यतन्ते। ते निर्धनेज़्यो धनं, वस्त्रहीनेज़्यो वस्त्रं, पिपासितेज़्यो जलं, बुभुक्षितेज़्यो अन्नम्, अशिक्षितेज़्यश्च शिक्षां ददति। परोपकारेण हृदयं पवित्रं सरलं सरसं सदयं च भवति। परोपकारभावनयैव दधीचिः देवानां हिताय स्वीयानि अस्थीनि अददत्।

(१) केन हृदयं पवित्रं सरलं सरसं सदयं च भवति ? (एकपदेन उत्तरं दीयताम्) १/२

(२) के कदापि स्वार्थतत्पराः न भवन्ति ? (एकपदेन उत्तरं दीयताम्) १/२

(३) कः देवानां हिताय स्वीयानि अस्थीनि अददत? (पूर्णवाक्येन उत्तरं दीयताम्) १

(४) 'स्वकीयान् फलान्' इत्यत्र विशेषणं पदं किम् ? १

(५) 'ते सर्वदा परेषां हितसाधनार्थं तत्पराः भवन्ति' इत्यत्र सर्वनाम पदं चिनुत। १

(६) गद्यांशस्य समुचितं शीर्षकं लिखत । १

www.rajteachers.com

प्र. १९ प्रदत्त शब्दानां प्रयोगं कुर्वन् एकम् अनुच्छेदं लिखत - ५

सतां सङ्गतिः, मानव-जीवने, फलम्, महत्त्वं, मूर्खः, प्रवीणताम्, विचारधारा, यशः, गुणयुक्तः,दोषनिवारणः, कुसङ्गतिः, विनाशः, सत्सङ्गतिः, सन्तः, महिमानम्।

अथवा

क्रमरहितानि वाक्यानि समुचित क्रमानुसारं लिखत ।

(१) नीचैः स्थितः बालकः एकमुपायं चिन्तयति।

(२) प्रथमः बालकः उक्तवान् यत् ऋक्षः कथितवान् 'विश्वासो तस्य न कर्तव्यः आपत्काले जहाति यः'।

(३) वृक्षस्थ बालकः वृक्षात् अवतीर्य आगत्य च पृच्छति यत् ऋक्षः तस्य कर्णे किं कथितवान्।

(४) गमनात् पूर्वं तौ प्रतिज्ञातवन्तौ यत यदि कापि समस्या आगमिष्यति तदा तौ परस्परं सहायतां करिष्यतः।

(५) उपायानुसारं सः आत्मानं मृतवत् संदर्श्य भूमौ निपतति।

(६) एकदा एकस्मिन् नगरे निवसन्तौ द्वौ बालकौ नगरगमनाय प्रस्थानं कृतवन्तौ।

(७) ऋक्षः तत्रागत्य बालकस्य कर्णं समीपं मुखं कृत्वा घ्रात्वा च मृतं विज्ञाय वनं प्रतिगच्छति।

(८) तौ येन मार्गेण गतवन्तौ तत्र सुविशालं भयंकरं वनक्षेत्रम् आसीत्।

(९) ध्वनि श्रुत्वा एकः बालकः तु शीघ्रं वृक्षम् आरोहति किन्तु अन्यः आरोहणं न जानाति स्म।

(१०) यदा तौ वनं प्रविष्टौ तदा तौ ऋक्षस्य ध्वनिं शृणुतः।

प्र. २० निम्नलिखितेषु वाक्येषु केषाञ्चित् पञ्चवाक्यानां संस्कृतभाषायां अनुवादं कुरुत - ५

(१) राम पत्र लिखता है।

(२) गाँव के दोनों ओर वृक्ष हैं।

(३) वह कानों से बहरा है।

(४) वृक्ष से पत्ता गिरता है।

(५) याचक राजा से धन मांगता है।

(६) गङ्गा हिमालय से प्रकट होती है।

(७) कवियों में कालिदास श्रेष्ठ हैं।

(८) बालक को पुष्प अच्छा लगता है।

www.rajteachers.com

प्र. २० अधोलिखित पदानां सन्धि-विच्छेदं कृत्वा सूत्रनामोल्लेख-मात्रं कुरुत - २

(१) दैत्यारिः (२) प्रेजते

प्र. २१ अधोलिखित पदानां सन्धिं कृत्वा सूत्रनामोल्लेख-मात्रं कुरुत - २

(१) मधु + अरिः (२) कृष्ण + एकत्वम्

प्र. २२ निम्नलिखितेषु रेखाङ्कित पदेषु प्रयुक्त-विभक्तेः नामोल्लेखं कृत्वा तस्य सूत्रं चापि लिखत। ४

(१) मोहनः ग्रामं प्रति गच्छति।

(२) शिष्याय स्वस्ति।

(३) जटाभिः तापसः प्रतीयते।

(४) हरिः असुरात् त्रायते।

प्र. २४ अधोलिखित पदयोः प्रयुक्तसमासस्य नामोल्लेखपूर्वकं विग्रहं कुरुत - २

(१) उपकृष्णम् (२) प्राप्तोदकः

प्र. २५ अधोलिखित विग्रहवाक्ययोः समासं कृत्वा तयोः नामोल्लेखमपि कुरुत - २

(१) कृष्णः च असौ सर्पः (२) हरिश्च हरश्च

--इति--

www.rajteachers.com

आदर्श प्रश्न पत्रम्
उच्च माध्यमिक परीक्षा 2018
उत्तर तालिका संस्कृतम साहित्यम्

प्रश्न संख्या	अपेक्षित उत्तर	खंडवार अंक	अंक	पाठ्य पुस्तक की संख्या
1	(क) पुष्करावर्तन का नाम् (ख) यस्य बन्धुः दूरं गतः अर्थात् पक्षः (ग) विवेकानुसारं सूक्तिवाक्यस्यव्याख्या अपेक्षिता		1 1 2	36 36 36
2	(क) निर्मले मनसि उपदेश गुणाः सुखेन प्रविशन्ति (ख) शूलम् (ग) चन्द्रपीडस्य कृते। यौवराज्याभिषेकसमये (विस्तारं विवेकानुसारम्)		1 1 2	08 08 08
3	(क) हिरण्यमयी सीताप्रतिकृतिः। (ख) अनुकूल। (ग) कुशलवयोर्वर्षर्द्धिं मंगलानि सम्पादयितुं (विस्तार विवेकानुसारम्)		1 1 2	90 90 90
4	(क) कुत्र (ख) कः (ग) किम्		1 1 1	
5	(क) विवेकानुसारम् (ख) ,,		2 2	26 18
6	विवकानुसारम्		3	110
7	(क) हवि अथवा आहुति द्वारा (ख) उत्तरीयं वस्त्रम्		1 1	20 53
8	विद्वान्		1	18
9	सङ्कटनानात्मिकाम्		1	111
10	नन्दिनीम् / धेनुम्		1	60
11	क्षगालः सिंहम्		1	97
12	लघुतरा		1	75
13	स्वभावेन		1	81
14	स्वविवेकानुसारं विस्तार : अपेक्षितः।		3	139,144
15	स्वविवेकानुसारं विस्तार : अपेक्षितः।		2	162
16	स्वविवेकानुसारं विस्तार : अपेक्षितः।		2	155
17	(क) श्री महावीर सौरभम् (ख) श्रीसीतारामभट्टः पर्वर्णिकर : (ग) माघ पुरस्कारेण		1 1 1	174 171 176
18	स्वविवेकानुसारं विस्तार : अपेक्षितः।		3	
19	स्वविवेकानुसारं विस्तार : अपेक्षितः।		2	130,132
20	स्वविवेकानुसारं विस्तार : अपेक्षितः।		3	122,128

www.rajteachers.com

आदर्श प्रश्न पत्रम्
उच्च माध्यमिक परीक्षा 2018
उत्तर तालिका संस्कृतम साहित्यम्

21	स्वविवेकानुसारं विस्तार : अपेक्षितः।		2	122,128
22	(क) भाग्यवादिनः (ख) उद्योगः एव (ग) द्विविधाः— विशेषणम् जनाः— विशेष्यम् (घ) यत् उन्नति : पुरूषार्थेन एव भवति ।		1 1 1 1	
23	(क) परोपकारी जना :। (ख) महर्षि दाधीचिः। (ग) ते (घ) परोपकाराय इदं शरीरम् अथवा विवेकानुसारम्		1 1 1 1	
24	स्वविवेकानुसारं विस्तार : अपेक्षितः।		5	
25	(क) रामः पत्रं लिखति। (ख) ग्राम अभितः वृक्षाः सन्ति। (ग) सः कर्णाभ्यां बधिरः। (घ) वृक्षात् पत्रं पतति। (ङ.) याचक राजानं धनं याचते। (च) गंगा हिमालयात् प्रभावति। (छ) कविषु/कविनां कालिदासः श्रेष्ठः। (ज) बालकः पुष्पाय स्पृद्धति।		1 1 1 1 1 1 1 1	
26	(क) अकः सवर्णे दीर्घः (ख) एडि. पररूपम्		1 1	192 192
27	(क) इको यणचि (ख) वृद्धिरेचि		1 1	188 191
28	(क) अभितः परित समया निकषा हा प्रति योगे — द्वितीया (ख) नमः स्वस्ति स्वाहास्वधाडल वष्ट योगाच्य — चतुर्थी (ग) इत्थंभूतलक्षणे — तृतीया (घ) भीत्रार्थाना भयहेतुः — पंचमी		1 1 1 1	208 210 209 211
29	(क) कृष्णस्य समीपम् — अव्ययीभाव समास (ख) प्राप्तम् उदकं यं सः — बहुब्रीहि समास		1 1	198 201
30	(क) कृष्णसर्प :, कर्मधारय समास (ख) हरि हरौ :, द्वन्द्व समास		1 1	200 202